

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet En översyn av 23 kap. brottsbalken (SOU 2024:55)

Hovrätten tillstyrker med viss kommentar utredarens förslag till särreglering avseende försök till brott. I övrigt kan hovrätten i huvudsak inte tillstyrka förslagen.

Hovrätten lämnar följande närmare synpunkter.

Särreglering avseende myndighets undanröjande av fara

Utredaren föreslår en särreglering som innebär att en myndighets agerande inte ska leda till att ett försök ska anses otjänligt. Den ändring som utredaren föreslår täcker endast situationen när en myndighet agerar. Ett motsvarande slumpmässigt agerande av någon annan faller alltså utanför den nya regleringen. Hovrätten delar därför de farhågor som utredaren själv identifierat (s. 160 ff.). Därtill utesluter hovrätten inte att den precisering av det straffbara området som utredarens förslag medför också kan innebära en viss inskränkning av det straffbara området i övrigt när bestämmelsen i sin helhet ska tolkas. Med anförda kommentarer tillstyrker hovrätten utredarens förslag.

Förberedelsegärningen

Hovrätten instämmer i och för sig i utredarens bedömning att det finns skäl att fler handlingar ska vara straffbara som försök till brott. Som framgår av de särskilda yttrandena finns det dock uppenbara problem att tolka vad som enligt utredarens förslag rent objektivt ska anses utgöra en förberedelsegärning. Hovrätten vill därutöver särskilt nämna det i lagtexten använda begreppet ”inneha”, vars exakta innebörd inte alls förklaras. Lagförslaget hade tjänat på en mer träffsäker exemplifiering. Hovrättens bedömning är dock att utredarens förslag, med viss omarbetning, kan fungera i praktiken eftersom straffansvaret också begränsas av kravet på uppsåt.

Hovrätten delar utredarens förslag att straffmätningen vid förberedelsebrott borde kunna vara mer nyanserad än den praxis som Högsta domstolen antagit.

Frivilligt tillbakaträdande genom anmälan

Hovrätten ser i och för sig positivt på möjligheten att någon ska kunna frivilligt tillbakaträda från en gärning genom att anmäla brottet till en i lagen utpekad person. Bristen på analys kring förslaget verkningar förhindrar dock att förslaget kan tillstyrkas.

Hovrätten bedömer att förslaget i dess nuvarande form kan komma att resultera i gränsdragningsfrågor och tillämpningssvårigheter, i vart fall i situationer som avviker från det tilltänkta huvudfallet. Som exempel kan nämnas när involverade personer inte förstått uppgifternas vikt och därmed inte fört dem vidare eller åberopat dem i brottsutredningsprocessen. Ett annat exempel är där en person förmedlat all information som denne har kring saken men ändå inte kan åtnjuta ansvarsfrihet eftersom informationen inte kunnat leda till att brottet förhindras. Dels finns alltså problemet att en person har trätt tillbaka men personen förstår inte betydelsen av sin gärning och uppgiften kommer inte fram till domstolen, vilket leder till att personen felaktigt lagförs, dels finns problemet att någon hävdar sig ha gjort en anmälan och det kan behövas utredningsinsatser för att få klarhet i vad som hänt i aktuellt hänseende, och där man kan tänka sig att personen får gå fri för att åklagaren inte kan motbevisa påståendet om att en anmälan har gjorts om påståendet exempelvis kommer sent i processen.

De olika medverkansformerna m.m.

Hovrätten delar utredarens uppfattning om att den nuvarande utformningen av 23 kap. brottsbalken är komplicerad. En så omfattande omarbetning av grundläggande regler som utredaren föreslår skulle dock kräva en mycket mer djupgående analys av de föreslagna reglerna, än den som utredaren gjort, se exv. vad utredaren själv anger på s. 287. Enligt hovrätten är det mot bakgrund av de analyser som utredaren gjort inte möjligt att bedöma vilka närmare juridiska konsekvenser föreslagen skulle få. Hovrätten avstyrker därför utredarens förslag om en omarbetning av 23 kap. brottsbalken

Ansvar för underlåtenhet att avslöja eller förhindra brott

De begränsningar som föreslagits förefaller rimliga.

Hovrätten ser positivt på förtydligandet som innebär att man inte är skyldig att avslöja sin egen brottslighet.

Hovrätten anser att straffskalan bör vara tydligare och mer likna de som gäller vid försök- och förberedelsegärningar.

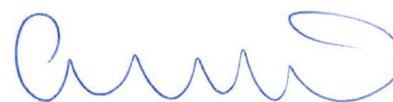

Detta yttrande har beslutats av hovrättslagmannen Niklas Rundberg samt hovrättstäden Per Christensen och Adam Rullman Hegenlid. Föredragande har varit tf. hovrättsassessorn Camilla Hellenäs Limrell.

Niklas Rundberg

Per Christensen

Adam Rullman Hegenlid

Camilla Hellenäs Limrell

Kopia

Övriga hovrätter

Kammarrätterna

Tingsrätterna under Göta hovrätt

Justitiedepartementet, enheten DOM

Domstolsverket

Hovrättens intranät